

Notiser

NY TIDSKRIFT

En tidskrift med namnet *Modern filosofi* har börjat utkomma. Den ges ut av Stiftelsen Forskning & Framsteg i samarbete med *Modern Psykologi*. Bidrag till utgivningen har getts av Riksbankens Jubileumsfond, Kungl. Vitterhetsakademien, Anders Karitz stiftelse och Kungl. Patriotiska sällskapet. Tidskriften har en rätt stor redaktion: en chefredaktör (Patrik Hadenius), två redaktörer, tretton medarbetare och tre mer administrativa tjänster. I jämförelse med detta är *Filosofisk tidskrift* närmast en mikroskopisk företeelse.

I tidskriftens första nummer (september 2014), medverkar utöver redaktionen även författare (t.ex. Barbro Lindgren, Ann Heberlein och Lena Andersson), filosofer (bland annat Folke Tersman, Christian Munthe, Hans Ruin, Marcia Sá Cavalcante Schuback, Jeanette Emt, Lena Halldenius, Ingar Brinck, Göran Hermerén, Bengt Brülde) och andra personer.

Bland de ämnen som tas upp kan nämnas filosofisk rådgivning och existentiella samtal, vanföreställningar, smuts och äckel, Heideggers svarta häften, frågan om att ”ta debatten” med rasister och nazister, valfrihet, tingens väsen, klimatförändringar, Platons skrifter, filosofi för barn, Douglas Hofstadters bok *Gödel, Escher, Bach* samt en scen-show om meningen med livet. Något av det bästa är de förhållandevis kortfattade svar på filosofiska frågor från läsekretsen som ges av professionella filosofer under rubriken ”Fråga filosofen”.

TYSKA SPRÅKET OCH FILOSOFIN

En känd tänkare, som bl.a. läst praktisk filosofi i Lund, formulerade saken så här: ”Dessa två vetenskaper stå i så nära sammanhang att man stundom icke vet hvar den ena börjar och var den andra slutar. Alla filosofer äro tyskar, och nästan alla tyskar äro filosofer. Filosofen Spencer är likvisst icke tysk, men väntas blifva utnämnd därtill någon af de närmaste bemärkelsedagarne.”

ETT PAR MINDRE SMICKRANDE OMDÖMEN OM HEGEL

Arthur Schopenhauer (översatt till engelska): "Hegel, installed from above, by the powers that be, as the certified Great Philosopher, was a flat-headed, insipid, nauseating, illiterate charlatan who reached the pinnacle of audacity in scribbling together and dishing up the craziest mystifying nonsense."

Bertrand Russell: "Hegel's philosophy is so odd that one would not have expected him to be able to get sane men to accept it, but he did. He set it out with so much obscurity that people thought it must be profound. It can quite easily be expounded lucidly in words of one syllable, but then its absurdity becomes obvious."

RÄVJAKT

Oscar Wildes karakteristik av rävjakt kan kanske översättas så här: "Något osmakligt som jagar något oätligt."

TREDJE UPPGIFTEN

Förr skrev svenska filosofer ofta på svenska för en större publik än enbart fackfilosofer. Nu skriver de flesta i engelsk-språkliga facktidsskrifter för en internationell publik av professionella filosofer. Sådan internationell publicering är bra och nyttig för den svenska filosofin. Men den måste kombineras med böcker och artiklar på svenska för den s.k. "bildade allmänheten". Som den brittiske filosofen Jonathan Glover har uttryckt saken: "If philosophers have anything to contribute to the world, we cannot always talk only to each other."

BEKLÄDNADSETIK

Vid Göteborgs universitet har man nyligen studerat hur folk hanterar sina gamla kläder. Man har funnit att vissa kläder är svårare att slänga än andra. Och att vissa kläder tröttnar man på innan de är utslitna. "Ett vanligt sätt att sortera ut är att lägga kläder i tre högar, en för sådant som ska lagas, en för det som ska skänkas bort och en för det som ska slängas." Studiens resultat handlar, säger författaren, "i hög grad om etik och moral, det vill säga om människors vånda inför att göra sig av med kläder och textilier som är fullt fungerande ur materiell synpunkt, men som man inte vill använda".

OBJEKTIV SANNING

Enkla matematiska sanningar, som exempelvis att $5 + 7 = 12$, är inte sanna – om de nu är sanna – därför att vi tror att de är sanna. Det är just därför de är objektivt sanna (om de är sanna). Om de vore sanna därför att vi tror det, så skulle de bara vara subjektivt sanna.

Skulle vi kunna ta miste? Skulle det möjligen kunna vara så att det *inte* är sant att $5 + 7 = 12$? Nja, vi skulle väl säga att detta är omöjligt, eftersom det är *nödvändigt* sant att $5 + 7 = 12$. Men *är* det verkligen nödvändigt sant? Vi *tror* ju att det är nödvändigt sant, men av detta följer ju inte att det är *sant* att det är nödvändigt sant. Ty i så fall vore det ju bara en subjektiv sanning att det är nödvändigt sant. Det kan ju inte heller vara objektivt sant bara för att vi inte kan betvivla att det är sant. Ty då vore det sant beroende på vår subjektiva förmåga, och därför återigen bara subjektivt sant.

Någon skulle kanske säga att vi kan *bevisa* att $5 + 7 = 12$, och att det därför måste vara sant. Eller åtminstone att det därför *är* sant. Men att det kan bevisas betyder väl bara att man kan visa att det från vissa axiom, givet vissa slutledningsregler, följer att $5 + 7 = 12$. Men är dessa axiom objektivt sanna? Och garanterar verkligen slutledningsreglerna att det som följer av objektiva sanningar också är objektivt sant? Vi tror det, men detta visar som sagt inte att det vi tror är sant.

NYA BÖCKER (SKICKADE TILL REDAKTIONEN)

Den kände rättsfilosofen Ronald Dworkin, som dog i februari 2013, har skrivit en bok som nu utkommit på svenska: *Religion utan gud*, Daidalos 2014.

Petter Rasmusson, som arbetar på Malmö högskolas studentcentrum, har publicerat *Strömningar i matematikens filosofi*, Daidalos 2014.

Den svenske Oxfordfilosofen Nick Bostrom har utgivit boken *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*, Oxford University Press, 2014.

Medarbetare i detta nummer av *Filosofisk tidskrift*: Lars Bergström är professor emeritus i praktisk filosofi i Stockholm, Dimitrios Iordanoglou är forskare i grekiska vid Uppsala universitet Mats Ingelström är doktorand i praktisk filosofi i Stockholm, Eric Johannesson är doktorand i teoretisk filosofi i Stockholm, Martin Lembke är fil.dr i religionsfilosofi i Lund, Otto Linderborg är doktorand i grekiska vid Uppsala universitet, Niclas Lindström är fil.dr i etik i Umeå, Jonas Olson är docent i praktisk filosofi i Stockholm, Kristoffer Sundberg studerar teoretisk filosofi i Göteborg och Torbjörn Tännsjö är professor i praktisk filosofi i Stockholm.